

3. Moșneaga V., Eșanu C., Krauze A. Securitatea națională și migrația // MOLDOSCOPIE (Probleme de analiză politică). Partea XII- Chișinău, USM, 1999, p.57-82
4. Горелова Е. Дефицит инвестиций и трудовая миграция из Молдовы.// Трудовая миграция и защита прав гастарбайтеров: практика посткоммунистических стран.- Кишинэу, МолдГУ, 2003,с.40-46
5. Vaculovschi D., Fenomenul migrației de muncă: Moldova în perioada actuală.// MOLDOSCOPIE (Probleme de analiză politică). Partea XVI- Chișinău, USM,2001
6. Comportament și civilizație.- București: Editura Științifică și Enciclopedică. 1987,p.22
7. Pietrovici I. Valoarea omului. – Iași, Timpul, 1997,p.27
8. Dania T. Republica Moldova în spațiul tranziției și costul social al reformelor.- Chișinău, Prontos, 2004, p.121
9. Le Bon G. Psihologia maselor.- București, Anima, 1997
10. Wiehn E. R., Valorile și schimbarea lor în Europa. // Psihologia schimbării.- București, Plirom, 2000
11. Moșneaga V., Rusnac Gh., Țurcan V., Migrațiunea forței de muncă în Republica Moldova: cauze, tendințe, efecte //MOLDOSCOPIE (probleme de analiză politică), 2004, nr.1 (XXV). – Chișinău, USM, 2004.
12. Șleptova E. Migrațiunea forței de muncă în Europa: importanța pentru Republica Moldova.// Republica Moldova. Elemente de strategie.- Chișinău: IPP,2003
13. Moldova, România, Ucraina: integrare europeană și migrațiunea forței de muncă.- Chișinău, CAPTES, 2000

MIGRAȚIA—FACTOR MAJOR ÎN MODIFICAREA SOCIETĂȚII LA NIVEL GLOBAL

Artiom Jucov, Larisa Spinei

Școala de Management în Sănătate Publică, USMF „N. Testemițanu”

Summary

Migration—the major factor in the change of society at the global level

Migration is not only the consequence of poverty, but it is a phenomenon that influences the sustainable development of the Republic of Moldova, the continuity of reforms implemented in the social, medical, economic fields etc.. We can not just look at migration as a negative phenomenon, it has positive aspects as cultural exchange between citizens, labor outflow, the contributions of migrant workers, employment, etc. leading to improved living standards and alleviating the social burdens of state

Rezumat

Migrația nu este doar consecință a sărăciei, este și un fenomen care influențează asupra dezvoltării durabile a Republicii Moldova, continuității reformelor aplicate în sfera socială, medicală, economică etc. Nu putem privi migrația doar ca un fenomen negativ, ea posedă și aspecte pozitive ca schimb intercultural dintre cetățeni, refluxul forței de muncă, contribuțiile muncitorilor migranți de muncă etc., ceea ce duce la îmbunătățirea nivelului de trai și ușurarea poverii sociale ale statului.

Actualitatea

Migrația este unul din fenomenele sociale care a luat naștere la începutul sec.XX. Astăzi, migrația este privită în calitate de sursă a stabilității sociale, personale și încrederea în ziua de mâine, ridicarea nivelului de viață. Acest fenomen este actual datorită impactului său major de ordin politic, economic, medical și social. Migrația este unul dintre procesele sociale care au

influențat și influențează profund societatea actuală. Astăzi, crește numărul migranților și al regiunilor de pe glob implicate în procese de migrație (fie ca țări de origine, fie ca țări de destinație), crește medie anuală a migranților, la nivel global, numărul migranților legali a sporit de la 75 de milioane în 1965 la 192 de milioane în 2009 (aproximativ 2-3 % din populația lumii). În prezent aproximativ 3% din populația lumii poate fi considerată migrant. Migrația altădată dominată de bărbați, devine din ce în ce mai feminizată (crește ponderea femeilor implicate în migrație). Există o creștere atât a dependenței de migrație, cât și a problemelor implicate de imigranți și migrație. În ceea ce privește dependența, aceasta este valabilă atât pentru țările de origine, cât și pentru țările de destinație ale migrației. Așa se face că în țările de origine există comunități locale și uneori chiar întreaga economie națională care depind într-o măsură semnificativă de remiteri (sume de bani trimise acasă de emigranți), resursă adesea considerată drept un panaceu al subdezvoltării, în special în țările cu sărăcie cronică, cum ar fi țările africane sau, context european, Republica Moldova.

Materiale și metode

Studiul dat este un studiu secundar bazat pe reviiul literaturii din domeniu. Obiectul studiului este de a evidenția migrația ca factor major în modificarea societății, care are impact major în toate sferile vieții sociale, economice, medicale și politice a societății. Studiul poartă un caracter retrospectiv și de analiză a fenomenului migrației.

Rezultate și discuții

„Migrația ca fenomen constă în deplasarea unor mulțimi de persoane dintr-o arie teritorială în alta, urmată de modificarea domiciliului și/sau de încadrare într-o formă de activitate în zona de sosire.”[1]

Fenomenul migrației este cunoscut din timpuri străvechi, fiind cauzate de deplasările oamenilor, de invazii, colonizări, cruciade sau fiind provocat, în general, de atracția pe care o exercită țările sau o regiune mai dezvoltată asupra popoarelor mai săraci. Istoria nu cunoaște nici un exemplu, când viața politică și economică dinamică a unei țări să nu fi ar beneficiat de o demografie dinamică sau de acțiunea unei populații importante și omogene.

La etapa contemporană, preocupările demografice sunt determinate de riscurile pe care le ridică crizele la nivel local, zonal, continental sau global, care ar putea influența în mod negativ ordinea socială sau ar putea declanșa tulburări ale echilibrului etnic sau religios. Opiniile unei părți considerabile ale contemporanilor noștri în ceea ce privește decalajul dintre demografie și bogăție, se poate spune, că se înscriu într-o concepție neo-malthusianistă (Malthus propune soluții pentru scăderea ritmului creșterii populației prin încherea căsătoriilor la o vîrstă mai înaintată și practicarea abstenenței de către soți, în țările dezvoltate pentru limitarea nașterilor). Revine în actualitate ideea, potrivit căreia neo-dezvoltarea se datorează în mare parte a unui exod demografic. Analizînd relația dintre putere și populație, dintre calitatea și cantitatea fenomenului demografic și alți factori constitutivi ai sistemului global contemporan, constatăm că relațiile dintre „explozia demografică” și „explozia tehnologică” pare să ia amploare. În opinia lui Paul Kennedy[9], la etapa contemporană ne preocupăm de aceleași probleme pe care le-a tratat Malthus în perioada când numărul populației se dubla la un interval de douăzeci și cinci de ani, când descoperirile tehnologice deschideau noi posibilități pentru industrializare, iar tranziția demografică se află în stare incipientă. În prezent, imigrația are loc, chiar dacă este dificilă, iar noile tehnologii își lasă amprenta și acolo unde nu mai există creștere demografică. Pentru a înțelege specificul, conținutul și evoluția tranziției demografice și fenomenul migrației contemporane este necesar ca aceste componente să fie analizate atât din punct de vedere al evoluției istorice, al determinărilor obiective și subiective, cât și al aspectelor socioeconomice.” [2]

Casteles și Miller în lucrarea „The Age of Migration” („Vîrsta migrației”), susțin ideea că umanitatea a intrat într-o nouă epocă a migrațiilor, și aceasta este într-întregul justificată. Pe de o parte, avem argumentul volumului și al cuprinderii: crește numărul migranților și al regiunilor de

pe glob implicate în procese de migrație (fie ca țări de origine, fie ca țări de destinație). În perioada 1985-1990, populația lumii a crescut în medie anuală cu 1,7%. Creșterea medie anuală a migranților a fost de 2,6% [3]. La nivel global, numărul migranților legali a sporit de la 75 de milioane în 1965 la 192 de milioane (aproximativ 2-3 % din populația lumii) în 2005 [4]. La începutul acestui mileniu numărul migranților care nu dispuneau de documente legale de rezidență (rezidenți iregulari sau ilegali) a fost evaluat între 15 și 30 de milioane înregistrând o creștere dinamică [5]. În prezent aproximativ 3% din populația lumii poate fi considerată migrant. Tot la argumentul cuprinderii, trebuie menționată reducerea relevanței distanței geografice în articularea și propagarea unor procese de migrație. În contextul reducerii costurilor, timpului și a riscurilor implicate de deplasări la distanțe mari una dintre regularitățile/legile migrației formulate de Ravenstein la sfârșitul secolului al XIX-lea: „procesele de migrație se extind treptat respectând logica proximității geografice” [6] tinde să fie treptat infirmată. Aceasta se datorează avansului tehnologic în industriile de transport și comunicații, care facilitează mobilitatea și comunicarea la distanță. Se dezvoltă astfel sisteme de migrație (practici migratorii de durată, instituționalizate între unități geopolitice bine delimitate) aflate la distanțe geografice considerabile, cum ar fi cea între Brazilia și Japonia [7].

Migrația altădată dominată de bărbați, devine din ce în ce mai feminizată (crește ponderea femeilor). Acest lucru se produce în mare parte datorită modificării structurii populației țărilor dezvoltate (prin îmbătrânire) și cererii crescute de servicii de îngrijire, asigurate în special de către femei [8]. Reunificarea familiilor, industria căsătoriilor și a sexului au și ele un rol considerabil în propagarea migrației feminine. Un alt aspect diversificării migrației se poate constata și în ceea ce privește varietatea categoriilor sociale implicate în migrație și obiectivele urmărite. Cursurile migratorii originare dintr-o anumită regiune (care, în trecut, din punctul de vedere al caracteristicilor sociologice a persoanelor implicate, erau destul de monocrome) devin diversificate atât sub aspectul scopurilor urmărite de migranți (afaceri, studii, muncă, relații familiale, pensionari care migrează ca să maximizeze puterea de cumpărare etc.), cât și al stratificării socioprofesionale a populației angajate în migrație (tineri, pensionari, persoane, persoane înalt calificate sau fără nici-o calificare etc.). În același timp, în societatea modernă libertatea alegerii individuale devine dominantă, care determină valorile și comportamentul oamenilor în viața privată. Toate aspirațiile omului se concentrează asupra autorealizării, dezvoltării personale, stilului individual de viață, emancipării, provocând schimbări în atitudinile față de formarea familiei, nașterea copiilor, paternitate, precum și privind motivele acestora. În consecință se înregistrează scăderea indicilor de intensitate a căsătoriilor, creșterea vârstei la prima căsătorie, extinderea modelelor familiale alternative, printre care cele mai răspândite sunt coabitările informale și celibatul, creșterea numărului de copii născuți în afara căsătoriei, a divorțurilor, precum și majorarea numărului de familii incomplete.

Munca în afara țării este considerată a avea o influență semnificativă și durabilă asupra comportamentului și atitudinilor migranților. Stilul de viață este unul dintre primele elemente care s-au schimbat: cutumelor și tradițiilor naționale, îndreptarea preocupărilor către sănătate, tehnologiile noi (internetul) și modul cum arată locuința. Au loc și schimbări semnificative de valori: migranții mai maturi au devenit mai dispuși să riște și mai deschiși la schimbare, renunță la multe dintre prejudecățile privind stilul de viață al altora. Se observă câteva diferențe importante în ceea ce privește percepțiile ciclului vieții între țările de destinație, vorbind aici despre viziunea migranților asupra oamenilor mai în vârstă care în RM sunt izolați și dacă nu au familie sunt singuri, pe când peste hotare ei sunt parte activă a societății, au cluburi, ceea ce sporește dorința migranților ca lucrurile în țară să se schimbe în aceeași direcție.

De asemenea și relațiile de familie au fost profund afectate de experiența migrației: părinții migranți încep să acorde mai multă atenție școlarizării decât înainte de a lucra în afara țării, sunt mai flexibili și acorde copiilor mai multă libertate decât înainte.

Este de remarcat că efectele migrației, în modificarea sistemului de valori, tind să fie semnificativ influențate de tipul de localitate în care locuiesc migranții. Totuși la migranții din mediul rural se percepe cel mai mult schimbarea în comportamentul și atitudinile lor față de

viață. Ipoteza generală că migrația forței de muncă are un potențial important de schimbare a atributelor culturale, atât ale migranților, cât și ale membrilor familiilor lor. Cu toate acestea, abordarea calitativă trebuie completată cu o componentă cantitativă pentru a putea evalua care sunt efectele sistemice ale muncii peste hotare și care dintre acestea sunt relevante din punct de vedere statistic. Din păcate contribuția migranților asupra dezvoltării țărilor în care au emigrat nu este calculată de nici o țară. Totuși, ținând cont de analizele existente, în medie doar 13% din veniturile obținute de lucrătorii migranți este transferat în țările de origine, iar 87 la sută din venituri sunt cheltuite în țara gazdă. Dacă luăm în calcul sumele transferate de lucrătorii migranți în întreaga lume, reiese că aceștia contribuie pentru țările gazdă cu circa 1,6 trilioane de dolari. Migrații contribuie esențial la dezvoltarea exporturilor din țările gazdă, procurând mărfuri și expediindu-le în țara de origine. Mai mult ca atât chiar și remitențele trimise familiilor lor adeseori sunt utilizate la procurarea mărfurilor provenite din export. În această situație, putem declara încă o dată că migrația contribuie la dezvoltarea țărilor gazdă”

Un alt studiu recent pe populația adultă a descoperit că există câteva diferențe importante între persoanele care au lucrat în afara țării și celelalte. Foștii migranți tind să fie mai toleranți față de minorități – homosexualii, persoane de altă religie, de diferite etnii, inclusiv romi – sunt mai predispuși să se implice în acte de participare politică și în asociații [10].

Tranziția demografică contemporană semnifică trecerea de la un regim demografic, caracterizat prin numărul sporit al nașterilor și deceselor, la un regim „modern” cu o rază scăzută a natalității, dar cu o creștere a speranței de viață. Fiecare din acele două regimuri demografice este stabil, etapa de tranziție însă dintre acestea este însă dezechilibrată: numărul nașterilor rămâne în general stabil, în timp ce numărul deceselor scade, durata vieții crește datorită progreselor medicale și ale igienei. Astăzi, numeroase regiuni din lume sunt angajate în tranziția demografică, ale cărei efecte stabilizatoare se vor resimți abia după o generație.”[2] Astfel „migrația forței de muncă, prin dimensiunile pe care le atinge astăzi, este nu doar o particularitate a pieței mondiale a forței de muncă, ci și o caracteristică a economiei mondiale în ansamblu. În perioada 1990-2000, numărul de migranți în întreaga lume a sporit cu 14%, în 2000 înregistrându-se 175 milioane de migranți (3% din populația globului). La începutul sec. XXI, la scară globală, fiecare al 35-lea om era migrant, 48% din toți migranții fiind femei.

Au fost elaborate câteva teorii care descriu paradigmele migraționale: **Teoria individuală sau a familiei** susținută de către Gary S. Becker, afirmă că fiecare migrant este o ființă rațională care ia decizia de a migra în baza evaluării destinațiilor posibile și alege combinația optimă între salariu, securitatea de la locul de muncă și costul călătoriei.

Teoria structurală susține că viața migranților este determinată de o serie de circumstanțe. Orice migrant circulă în cadrul unor structuri sociale, economice, politice, care îl determină să-și părăsească țara.

Teoria rețelei sau a sistemului, extinsă de către Mark Granovetter, abordează ideea că indivizii nu pot lua decizii independente de structura în care se află.

Un studiu, de asemenea, îndreptat spre cercetarea impactului migrației asupra familiei a fost desfășurat de către experți ai IDIS „Viitorul”, cu sprijinul oficiului UNICEF în Republica Moldova, care afirmă că “deși vârsta primei căsătorii nu s-a schimbat esențial în ultimii ani, se constată că mărimea și imaginea familiei, ca instituție s-au schimbat. Modelul preferat este familia cu 1-2 copii, cel mult, chiar și în mediul rural, caracterizat în mod obișnuit printr-o rată de natalitate sporită. Se constată o diminuare acută a funcției reproductive a familiei, ca urmare a angoasei resimțite în sînul familiei privitor la viitorul copiilor, resursele necesare pentru a le oferi educație și îngrijire corespunzătoare, ceea ce ar putea fi considerată, pînă la un punct, drept o „strategie adaptivă a familiei la criza generală în RM”. Opiniile sunt împărțite asupra locuirii împreună a unui bărbat și a unei femei, chiar dacă aceștia nu planifică să se căsătorească (62 pentru, și 37 împotriva). Dificultățile materiale și problemele sociale sunt cele mai grave obstacole în calea întemeierii unor noi familii. Opiniile sunt împărțite la întrebarea dacă veniturile mai mari cîștigate de femeie ar schimba lucrurile negativ în cadrul familiei, mai

degrabă nu. Căsătoria este o instituție respectată, urmată îndeaproape de religie și de prieteni.[10]

Făcînd recurs la țara noastră se observă că „procesul de tranziție, din Republica Moldova, la economia de piață a amplificat și a aprofundat și mai mult necorelarea între cererea și oferta forței de muncă în ansamblu, iar piața muncii a fost afectată de dezechilibre, la nivelul raporturilor dintre populația activă și cea inactivă, cît și în rata de ocupare. Ceea ce a dus la apariția problemelor existente, care au servit și ca cauze ale migrației:

- cota destul de mare a angajaților în agricultură (circa 41 %);
- șomajul de lungă durată în rîndul tinerilor, fiind de 3,6 ori mai mare în categoria de vîrstă de 25 ani și peste;
- nivelul scăzut al costului forței de muncă, în special în agricultură și în sectorul bugetar;
- promovarea și implementarea insuficientă a măsurilor active pe piața forței de muncă;
- impactul negativ al evoluției procesului demografic, cauzat de scăderea și îmbătrînirea populației în Republica Moldova;

Reducerea numărului populației economic active și creșterea continuă a numărului persoanelor migrante, proces, care pe zi ce trece capătă proporții tot mai mari.” [2] Analizînd informația de mai sus, remarcăm faptul că migrația nu a schimbat sistemul de valori al omului contemporan, ci ea este factor determinant în modificarea acestuia, deoarece peste hotare oamenii, care atît de mult timp au fost sub influența mentalității tradiționale, ba chiar comuniste care predomină pînă în prezent, au conștientizat, pe de o parte, clar situația proprie și a proprii țări și pur și simplu și-au îndreptat privirea către ceea ce nu se credea ca fiind valoros înainte de a fi plecat peste hotare și aceasta este partea pozitivă, dar pe de altă parte, migranții reîntorcîndu-se acasă neagă și critică tradițiile naționale, limitează relațiile de rudenie, pun accent doar pe acapararea de capital și pe lux.

Concluzii

- La etapa contemporană, preocupările demografice, provocate de migrație, sunt determinate de riscurile pe care le ridică crizele la nivel local, zonal, continental sau global, care influențiază ordinea socială și declanșează tulburări ale echilibrului etnic, socio-economic și nu în ultimul rînd echilibrul cultural.
- Pentru Republica Moldova, migrația forței de muncă reprezintă una dintre cele mai stringente probleme de ordin socio-economic, astfel migrația de muncă în masă influențează negativ un spectru larg al indicatorilor demografici: natalitatea, nupțialitatea și divorțialitatea, sănătatea populației.
- Migrația nu este un fenomen static, dar continuu, care se manifestă permanent avînd valori ascendente cît și descendente în conformitate cu gradul de satisfacție a necesităților populației.

Bibliografie

1. *Dicționar de sociologie*, ed. Babel, București 1998, pag. 351-353
2. *Republica Moldova- problemele migrației*, ed. cu sprijinul financiar al proiectului D.A.C- Y.D.A.C- Y.E. Grecia, Chișinău 2007, pag. 11,
3. World migration 2000: managing migration challenges and responses for people on the move,IOM,p.5,
http://publications.iom.int/bookstore/index.php?main_page=index&language=en
4. World migration 2005: managing migration challenges and responses for people on the move,IOM,p.8,
http://publications.iom.int/bookstore/index.php?main_page=index&language=en
5. World of Work Magazine No.47,June2003,<http://www.ilo.org/global/publications/magazines-and-journals/lang--en/nextRow--50/index.htm?resultCount=81>
6. RAVENSTEIN, E. G. 1889. The Laws of Migration. *Journal of the Royal Statistical Society*, 52: 241-305

7. Rădulescu Mugurel, *Europa în mișcare. Libera circulație a persoanelor în contextul extinderii Uniunii Europene*, ed. Tropic, București 2005, pag. 143-144
8. Eleonore Kofman, Parvati Raghuram & Annie Phizacklea, *Gender and International Migration in Europe: Employment, Welfare and Politics*
9. Paul Kennedy *The Rise and Fall of the Great Powers: Economic Change and Military Conflict from 1500 to 2000* (1987)
10. *Impactul migrației și remitențelor asupra comunității, familiei și copiilor-raport de studiu*, ed. UNICEF, Chișinău 2007
11. *Ghid cu privire la migrație pentru Consulii Republicii Moldova*, ed. Idish Aid, Chișinău 2008, pag. 6

ASPECTELE EPIDEMIOLOGICE ȘI MEDICO-SOCIALE ALE LEUCEMIEI MIELOIDE CRONICE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

**Vasile Musteață, Ion Corcimar, Rodica Gramma,
Larisa Musteață, Maria Robu, Sanda Buruiană**

Școala de Management în Sănătatea Publică (director – conf. univ., dr.șt.med. O. Lozan),
Catedra Hematologie și Oncologie a U.S.M.F. „N. Testemițanu”
(șeful catedrei – prof. univ., dr.hab.șt.med. I. Corcimar),
IMSP Institutul Oncologic (director – prof., dr.hab.șt.med. V. Cernat)

Summary

Epidemiologic, medical and social aspects of chronic myeloid leukemia in the Republic of Moldova

The current study enrolled 49 patients with chronic myeloid leukemia (CML), who had been followed up and treated at the Institute of Oncology in 2005 - 2010. The diagnosis was established in the late chronic phase in 47 (95.9%) cases and in the accelerated phase in 2 (4.1%) cases. The patient age ranged from 23 to 74 years (median age – 46.3 years old), that indicated the predominant affection of the workable population. The majority of patients (32 sau 65.3%) proved to be heavily exposed to insolation within the framework of professional activities and daily life, that might be considered the favoring factor of the development of CML. The regular visits of the family doctors with the performance of complete blood counts and ultrasound scanning of the abdomen, especially in persons with the increased risk of falling ill, may contribute to the early diagnosis of CML.

Rezumat

În studiu sunt înrolați 49 bolnavi de leucemie mieloidă cronică (LMC), aflați la evidență și tratament în IMSP Institutul Oncologic în perioada anilor 2005 – 2010. Diagnosticul a fost stabilit în faza cronică tardivă în 47 (95,9%) cazuri, în faza de accelerare – în 2 (4,1%) cazuri. Vârsta pacienților variază între 23 și 74 ani (media de vârstă – 46,3 ani), ce indică afectarea preponderentă a persoanelor apte de muncă. Majoritatea bolnavilor de LMC (32 sau 65,3%) au fost expuși insolațiilor în cadrul activității profesionale sau vieții cotidiene, care pot fi considerate ca factorul favorizant de dezvoltare a LMC. Vizitele sistematice ale medicului de familie cu executarea analizei generale a sîngelui în special de persoane cu risc potențial crescut de îmbolnăvire pot contribui la depistarea precoce a LMC.

Actualitatea

Leucemia mieloidă cronică (LMC) constituie o patologie oncologică relativ frecvent întâlnită în structura morbidității prin hemoblastoze, cuprinzînd 15 – 20% din toate leucemiile la adulți și fiind una dintre cele grave și invalidizante maladii umane [2,3,4,6,14,15]. LMC reprezintă un proces neoplazic clonal al sistemului hematopoietic, care rezultă din transformarea